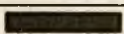
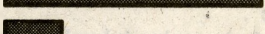
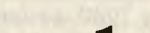

Eesti keele oskus rahvusrühmade kaupa

1989. a rahvaloenduse andmel

	koguarv	keeleoskajaid	
venelased	474 834	15%	
ukrainlased	48 271	8,12%	
valgevenelased	27 711	6,83%	
soomlased	16 622	74,08%	
juudid	4 613	34,55%	
tatarlased	4 058	7,47%	
sakslased	3 466	21,93%	
lätlased	3 155	34,86%	
poolakad	3 088	21,51%	
leedulased	2 568	19,16%	

Alvar Jaakson

Eesti keel selgeks

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse järgi peaks riiklikest vene õppekeele üldhariduskoolidest 2000. aastaks saama eestikeelsed gümnaasiumid. Kahjuks on ametnikud eesmärgi poole püüdlamise asemel aega kulutanud selleks, et leida põhjendusi seaduses määratud tähtaja muutmiseks või koguni tühistamiseks.

Riigikogu kultuurikomisjon on küsimust kahel korral arutanud. Esimene nõupidamine toimus mõni kuu pärast põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse vastuvõtmist 1993. aastal. Asjaosalised väitsid, et seaduses antud ülesannet ei ole olusid arvestades võimalik täita. Tõsiselt võetavaid argumente aga ministri ja Riigi Kooliameti haridusametnikel esitada ei olnud. Laiali mindi otsusega, et minister ja kooliamet peavad viivitamatult selle probleemi kallale asuma. Leiti, et tähtaja muutmine võib kõne alla tulla vaid põhjendatud juhtudel ja üksnes piirkonniti.

31. augustil 1994 oli seesama küsimus Riigikogu kultuurikomisjonis taas kõne all. Tookord arutati haridus- ja kultuuriministeeriumi taotlust aastat 2000 puudutav seadusepunkt tühistada. Keeleameti ja kultuurikomisjoni enamus oli aga selle vastu ja taotlus jäi rahuldumata.

Vahepeal on vene õppekeele Tartu 13. keskkool hakkama saanud sellega, millega ei ole suutnud toime tulla Eesti valitsus – käivitanud kakskeelse hariduse programmi.

Alternatiivkava kohaselt algab eesti keele õpetamine esimesest klassist. Kooli astujailt keeleoskust ei nõuta, küll aga testitakse laste üldist vaimset arengut. Süstemaatiline keeleõpe toimub ainetunnis, lisaks sellele kasutatakse eesti keelt osaliselt ka õppekeelena.

Algklassides õpetavad eesti keelt ja eestikeelseid aineid klassiõpetajad, kes on rahvuselt eestlased. Keskastmes annavad eestikeelseid aineid vastava ala õpetajad, kes loomulikult peavad valdama eesti keelt. Kool on seadnud eesmärgiks anda õpilastele põhikooli lõpuks sellisel tasemel keeleoskus, et lõpetajal oleks võimalik valida, kas jätkata õpinguid eesti või vene keeles. Selle aasta 14. septembril arutas

probleemi keeleasjade komisjon, kuhu kuuluvad kõrge kvalifikatsiooniga keelefiloloogid Tartu Ülikoolist, Tallinna Pedagoogikaülikoolist ja Eesti Keele Instituudist. Esindatud on ka Emakeele Selts, keeleamet ja kooliamet, kultuuri- ja haridusminister, Tallinna Tehnikaülikool ja Ida-Viru maavalitsus.

Keeleasjade komisjon sõnastas kakskeelse hariduse asjus järgmised seisukohad:

1. Haridusminister peab 1. jaanuariks 1996 kavandama riikliku strateegia ja taktika eesti keele õpetamiseks teise keelena ja üleminekuks eesti keelsele gümnaasiumile aastaks 2000. Keeleasjade komisjon ei pea otstarbekaks loobuda seaduses sätestatud tähtajast. Tähtaja ümbervaatamine võib arvesse tulla 1999. aastal põhjendatud juhtudel üksnes piirkonniti, kusjuures igal juhul tuleb taotleda eestikeelsele õppele üleminekut vähemalt mõnede ainetega õpetamisel.

2. Venekeelse põhikooli lõpetaja peab valdama eesti keelt tasemel, mis võimaldab tal jätkata õpinguid või tööd eesti keeles. Järgmisest õppeaastast tuleks alustada eesti keele õpetamist 1. klassist. 1996. aasta kevadest peaks määrama vene põhi- ja keskkoolil õpetajatele riikliku eesti keele eksami. Korrastada tuleks eesti keele õpetajate kaader vene koolides ja luua motivatsioon eesti keele õpetamise tõhusamiseks riiklikes vene koolides, seades kooli õiguse lõpuksameid korraldada vastavusse lõpetajate riigikeele omandamise tasemega.

Komisjon pidas vajalikuks veel, et Riigi Keeleametil oleks tagatud operatiivne juurdepääs mis tahes keeleasju puudutavatele dokumentidele ja eesti keele eksamitele. Keeleasjade komisjoni seisukohad edastas ministriamet komisjoni esimees Mart Meri. Kahjuks ei leidnud need mõistmist.

Nüüd on tööd alustanud uus haridusminister. Kakskeelse hariduse arendamisel ootab teda ees kuhjaga probleeme, mille lahendamist on üha raskem edasi lükata. Tahaks väga loota, et paigalseis viimaks ometi lõpeb.

SILVI VARE